

Aan de gemeenteraad van Heerenveen

uw brief van: ons kenmerk: bijlage(n): datum:
6 juli 2023

Onderwerp:
Nadere duiding MJP-2

Beste raad,

Afgelopen maandag sprak uw commissie over het MJP-2. Uw raad liet duidelijk merken een grotere behoefte te hebben om meegenomen te worden in de achtergronden van de voorliggende keuzes. Met deze brief geven wij u graag inzicht in de gemaakte afwegingen van het college dat tot uiting komt in het pakket aan maatregelen dat nu voor uw raad voorligt. Ook de relatie tussen het MJP-2 en het onderwerp bestaanszekerheid uit uw raadsagenda wordt in deze brief toegelicht.

Onze opgaven voor het financieel perspectief

Het college staat voor de opgave u een structureel sluitende begroting 2024 voor te leggen. En dat kan alleen door ambities op veel terreinen (tijdelijk) bij te stellen. Bij de moeilijke afwegingen die het college daarbij heeft moeten maken zijn "de basis op orde" en "regie op noodzakelijke transities" onze leidraad geweest. In de bijlage kunt u precies zien welke ambities het college op dit moment niet heeft kunnen honoreren. Alle documenten samen geven u (1) inzicht in de concrete afwegingen die het college heeft gemaakt, en (2) de mogelijkheid hierover met elkaar de politieke discussie te voeren en zaken bij te sturen of te corrigeren.

Deze leidraad "de basis op orde" leidt ertoe dat wij u voor het veiligheidsbeleid voorstellen om nu voor scenario 1 (basis op orde) te kiezen. En jaarlijks te bezien of er kan worden doorgeschakeld naar de volgende scenario's. Voor onze bedrijfsvoering betekent het toepassen van de leidraad dat wij u voorstellen te investeren in procesmatig werken, het werken eenvoudiger maken (digitalisering en informatisering) en het werken in een krappe arbeidsmarkt aantrekkelijker maken. Dat wij u bijvoorbeeld voorstellen geen extra middelen beschikbaar te stellen voor het verkorten van de wachttijden van het KCC of de flexibele schil bij het team Jeugd laat zien voor welke dilemma's raad en college staan.

Wij stellen u voor met incidentele middelen als gemeente regie te voeren op de transities. Om dit mogelijk te maken voorzien wij dat een aantal opbrengsten, waaronder de OZB, omhoog moet. En de uitgaven in het sociaal domein, met name voor de Participatiewet, de WMO en jeugd, flink omlaag moeten. Tezamen met het aanpassen van de uitgangspunten voor de SPUKs en de ratio Algemene reserve/weerstandsvermogen hebben wij geprobeerd de financiële ruimte op een verantwoorde manier te verhogen.

Onze focus ligt daarbij op de jaren 2024 en 2025. We kiezen er bewust voor 2026, 2027 en verder een tekort van circa 7 miljoen te presenteren. We verwachten daarbij

compensatie van het Rijk, maar wanneer dat uitblijft zit er niets anders op dan het binnen eigen begroting oplossen van een structurele opgave van (na verwerking van het huidige MJP-2) 7 miljoen.

Hoe wij uw raadsagenda en afwegingen een plek geven

Uw raad heeft in de afgelopen periode keuzes gemaakt over uw Raadsagenda. In een zienswijze hebben wij aangegeven hoe wij uw Raadsagenda op bijvoorbeeld de onderwerpen wonen, biodiversiteit en cultuur volgen.

Het onderwerp bestaanszekerheid krijgt van de raad prioriteit. In het verlengde daarvan heeft uw raad informatieavonden gehad en een afsluitend debat over bestaanszekerheid gevoerd dat richting geeft aan het college.

Deze debatten zijn gevoerd aan de hand van vijf stellingen. In uw raadscommissie SAZA waren bij de meeste stellingen eensgezinde geluiden te horen. Er heeft echter geen stemming plaatsgevonden. Wij geven daarom op basis van onze observatie een richting aan om hernieuwd beleid financieel mogelijk te maken.

Stelling 1:

In plaats van een vast percentage (nu vaak 120%) trekken we de inkomensgrens op naar 150% van de geldende bijstandsnorm en daarbinnen werken we met een staffel

De meerderheid gaf aan de inkomensgrens op te willen trekken naar 130%. Het aanpassen van onze minimaregelingen – in dit geval voor aanvragen Stichting Leergeld, het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Participatiefonds/Volwassenenfondsen – heeft een verwacht structureel financieel effect van € 200.000 per jaar. In het MJP wordt geen voorstel gedaan deze inkomensgrens te verhogen. We gaan wel verder inzetten op een groter bereik. Een belangrijke stap hierin is het ombouwen van het Participatiefonds naar een Volwassenenfondsen per 1 januari 2024. Dit kan naar verwachting budget neutraal.

Stelling 2:

De zorgregelingen vullen we aan met een compensatieregeling voor het eigen risico.

Ook hier was een meerderheid voor mits er goed gekeken werd naar de impact van landelijke ontwikkelingen rond het eigen risico. Deze stelling is lastiger concreet te maken omdat wij de ombuiging op de AV Frieso deels opnieuw hebben opgevoerd. Deze taakstelling van € 150.000 kan op twee manieren gerealiseerd worden:

- Het intrekken van onze gemeentelijke maandbijdrage in de premie van € 11,50 per deelnemer. De AV Frieso als collectieve verzekering voor minima blijft dan wel intact. Voor dit uitgebreide gemeentelijke pakket betalen we dan net als nu € 15,50 per deelnemer.
- We zetten de gehele AV Frieso per 2024 stop. Dit levert initieel structureel ruim € 300.000 op. Er zal wel een verschuiving plaatsvinden naar onze andere regeling (de HZR van € 155 per jaar). Dit laat vervolgens afhankelijk van de daadwerkelijke overstappers ruimte om een pilot te starten voor een compensatieregeling eigen risico.

Stelling 3:

Jongeren tot 27 jaar en nieuwkomers starten schuldenvrij mits ze voldoen aan bepaalde voorwaarden

Hier was geen meerderheid voor. Er werd wel benadrukt dat preventie en een goed toegankelijke schuldhelpverlening nodig blijven. In dit MJP-2 is daarom in afwachting van structurele rijksmiddelen incidenteel € 160.000 opgenomen om onze huidige vroegsignalering voort te zetten. Verder hebben we onze beleidsregels Schuldhelpverlening en Budgetbeheer aangepast op basis van een wetwijziging. Vanaf 1 juli 2023 geldt een aflostermijn van 18 maanden in de plaats van 36. Tevens hebben we de door uw raad aangegeven wens om meer saneringskredieten te verstrekken in deze beleidsregels opgenomen.

Stelling 4:

We gaan (nog) meer investeren in inwoners die niet direct aan het werk kunnen want werk is de beste vorm van armoedebestrijding.

Over deze stelling ontstond een goede discussie over de waarde van werk en dat werken wel moet lonen. In dit MJP-2 is geen extra budget opgenomen om de groter wordende groep mensen die langdurig in de bijstand zitten te begeleiden naar (vrijwilligers)werk. Wel zijn we gestart met de pilot voor basisbanen gefinancierd uit ESF subsidie. Ook maken we afspraken met Caparis om meer mensen aan het werk te krijgen. Tot slot zijn we bezig om de aangepaste wettelijke inkomstenvrijlating te vertalen in nieuwe beleidsregels waardoor meer inwoners met een uitkering "verleid" worden om aan het werk te gaan. Zij mogen voor een bepaalde periode een groter deel van hun inkomsten boven op hun uitkering houden.

Stelling 5:

We maken beleid op de mogelijkheid om een uitstroompremie voor werk uit te keren van max. € 2.000 per jaar.

Hier konden een aantal partijen zich wel in vinden als er nader te bepalen voorwaarden aan verbonden werden. En niet per se voor het maximale bedrag. In het najaar van 2023 komen we met een raadsvoorstel om onze Participatieverordening aan te passen. Hierin wordt de mogelijkheid opgenomen om een uitstroompremie op te nemen. Hiervoor is nu geen budget opgenomen in het MJP.

Ons college heeft het gewicht dat u geeft aan bestaanszekerheid en uw richting goed verstaan. De nadere vertaling van die richting heeft deels al plaatsgevonden, getuige bovenstaande. Gezien de opzet van het MJP kon u dit echter niet terug zien. Deels moet een verdere uitwerking van beleid nog plaatsvinden. Hierover zullen wij in 2023 nog een voorstel ter vaststelling aanbieden.

Wat kunt u van ons verwachten

Ons financieel perspectief heeft effect op de doelen wij onszelf stelden in het MJP-1. Wij zien dat niet alle ambities waargemaakt kunnen worden. Na uw raadsbesluit over het MJP-2 herijken wij de doelen en inspanningen voor de afzonderlijke transities. Vanzelfsprekend leggen we de uitkomsten hiervan aan u ter vaststelling voor. Dit doen wij naar verwachting dit najaar.

Wij verwerken uw besluit van 13 juli in de begroting 2024 en verder. In het verlengde van uw commissievergadering van afgelopen maandag willen wij u een specifiek aandachtspunt daarbij meegeven: ons voornemen is in de begroting een voorstel te doen voor de dekking van de herinrichting van het centrum van Heerenveen. Meer specifiek voor het kernwinkelgebied. Bij de begrotingsbehandeling kunt daardoor een besluit nemen of u dit project mogelijk wilt maken.

Bel gerust als u vragen heeft

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met Jeroen van Leeuwestijn door te bellen naar 14 05 13.

burgemeester en wethouders van Heerenveen.
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn

Tjeerd van der Zwan

